

Algemene besluiten

Er is vooruitgang geboekt in de coördinatie van het beleid ter bestrijding van de mensenhandel, zowel inzake de problemen die behandeld werden als in het betrekken van de actoren.

De beleidsmatige coördinatie sluit meer en meer aan bij de realiteiten op het terrein. Dit is ons inziens ook nodig om op een adequate manier antwoorden te kunnen bieden op de problemen die zich stellen in het kader van de bestrijding van de mensenhandel. **Deze evolutie moet worden volgehouden en versterkt. In dit kader moeten de middelen die aan het Centrum toevertrouwd worden verhoogd worden om de opdracht inzake stimuleren, coördineren en opvolgen van het beleid ter bestrijding van de mensenhandel behoorlijk te kunnen vervullen.**

Een volledig verslag van de activiteiten van de verschillende ministeries en diensten die betrokken zijn bij de strijd tegen de mensenhandel zal opgenomen worden in het rapport van de regering. Dit zal het verslag in hoofdstuk 2 van dit jaarverslag, waarin de departementen van Binnenlandse Zaken en Sociale zaken werden opgenomen, vervolledigen.

Wij zijn ervan overtuigd dat de Bijzondere Commissie Mensenhandel van het Parlement, die de verslagen van de regering en het Centrum moet analyseren, moet gehandhaafd worden om de continuïteit en de opvolging van de strijd tegen de mensenhandel te garanderen, zoals de Parlementaire Onderzoekscommissie gewenst heeft.

Sinds het eerste jaarverslag in 1996 heeft het Centrum de aandacht gevestigd op het zorgwekkende probleem (in het bijzonder in Antwerpen en in mindere mate in Brussel) van het oneigenlijk gebruik van de asielpcedure in het kader van de vrouwenhandel. Vertrekkend van de positieve beoordeling van de resultaten die in Gent bekomen werden heeft het Centrum de noodzaak onderlijnd om in alle gerechtelijke arrondissementen, in het bijzonder in de grote steden, een beleid van systematische controle te voeren in de risicosectoren voor mensenhandel.

Er werden concrete voorstellen geformuleerd om op afdoende wijze **het misbruik van de asielpcedure** (zie hoofdstuk 3.1.) te bestrijden maar deze werden nog niet in de praktijk omgezet. Men treft bovendien meer en meer minderjarige slachtoffers aan in deze netwerken. **Dit probleem moet hoogdringend aangepakt worden.**

Het beleid inzake systematische controles van Gent heeft als basis gediend voor een werkgroep in de schoot van de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensenhandel. Vertrekkend van concrete ervaringen op het terrein heeft deze werkgroep een nota uitgewerkt met aanbevelingen omtrent een operationeel concept van systematische controle en de uitvoering ervan. **Het Centrum meent dat de werkgroep "systematische controle" zijn werkzaamheden moet verderzetten.**

Hierbij moet er rekening gehouden worden met andere initiatieven en moet er een samenhang verzekerd worden met het opsporings- en vervolgingsbeleid dat uitgewerkt wordt door het Ministerie van Justitie.

Het Centrum heeft ook **enkele specifieke (nieuwe) problemen in het kader van de mensenhandel** waarmee wij dit jaar geconfronteerd werden, toegelicht. Het gaat om mensenhandel of mensensmokkel waarbij minderjarigen betrokken zijn, de uitbuiting van buitenlandse professionele voetballers, het sekstoerisme en de uitbuiting van huishoudpersoneel (in privé-verband) door bepaalde personen die genieten van een diplomatiek statuut, waarmee voornamelijk de Filippijnse gemeenschap geconfronteerd wordt.

Deze problemen moeten verder onderzocht worden om adequate oplossingen uit te werken. Het Centrum heeft in dit jaarverslag al een aantal mogelijke oplossingen, waarrond overlegd werd met andere betrokkenen geformuleerd.

In het beleid ten gunste van de slachtoffers is er vooruitgang merkbaar. Dit blijkt uit de cijfers over het aantal slachtoffers dat door de opvangcentra opgevangen wordt. De verspreiding van informatie, de sensibilisering en het vrijmaken van de nodige middelen voor de uitvoering van dit beleid blijven actuele vragen. De verdediging van de rechten en de belangen van de slachtoffers voor de rechtbank stuit op heel wat obstakels. Sommige zijn specifiek voor deze groep van slachtoffers. Andere situeren zich in het domein van de uitdagingen om een meer menselijk gerecht, met meer aandacht voor de slachtoffers, te ontwikkelen.

Onze analyse in dit domein wordt aangevuld met de verslagen van de gespecialiseerde opvangcentra voor slachtoffers van mensenhandel. De centra evalueren de vooruitgang die geboekt werd en formuleren de knelpunten in de begeleiding van de slachtoffers. U vindt dit in het laatste hoofdstuk.

Wij hebben de analyse van de situatie op het terrein, vorig jaar beperkt tot de vijf grote steden, verder gezet. **Er worden meer en meer initiatieven genomen. Vele initiatieven zijn echter nog te weinig gekaderd in een multi-disciplinaire aanpak van de strijd tegen de mensenhandel.**

De strijd tegen de mensenhandel met het oog op economische exploitatie blijft in **het gerechtelijk arrondissement Luik** een belangrijk aandachtspunt. Of er mensenhandel met het oog op seksuele exploitatie in het commerciële circuit van deze risicosector bestaat, en zo ja in welke mate, blijft een vraagteken. Het is dringend noodzakelijk dat er in Luik een beleid van systematische controle uitgebouwd wordt zodat er meer klaarheid komt in deze sector. De initiatieven die op dat vlak ondernomen werden door de gemeentepolitie van Luik moeten ondersteund worden en gecoördineerd worden met de initiatieven die door de sociale inspectie genomen worden. Het parket moet deze gecoördineerde en multi-disciplinaire benadering ondersteunen en een duidelijk opsporings- en vervolgingsbeleid uittekenen.

Deze besluiten zijn ook toepasselijk voor **het gerechtelijk arrondissement Charleroi**. Het Centrum had zijn ongerustheid uitgedrukt over de situatie in dit arrondissement en het gevaar dat schuilt in de afwezigheid van een krachtig beleid en de nodige middelen tegenover de pogingen van de georganiseerde criminaliteit die zich (nog meer) tracht in te planten. We behouden ons besluit dat de regering middelen moet vrijmaken en bijzondere inspanningen moet doen om hier een efficiënt beleid ter bestrijding van de mensenhandel te ontwikkelen. Het stadsbestuur van Charleroi moet zijn verantwoordelijkheid opnemen om de gemeentepolitie te betrekken bij een beleid van systematische controle in de prostitutiesector, zodat er ook meer transparantie kan komen. De initiatieven die reeds ondernomen worden door de sociale inspectie in dit arrondissement moeten ondersteund worden en geïntegreerd worden in de ontwikkeling van dit beleid.

Een eerste verkenning in **het gerechtelijk arrondissement Namen** liet toe enkele knelpunten vast te stellen. De initiatieven die terzake genomen werden moeten versterkt of verder uitgediept worden. In de prostitutiesector zouden een aantal financiële analyses moeten gemaakt worden. De aanwezigheid van een groot aantal jonge vrouwen van Marokkaanse origine bekommert ons. Tenslotte stellen wij vast dat een belangrijk dossier over vrouwenhandel in het kader van een huwelijksbureau reeds jaren wacht op een behandeling door de rechtbank.

De problematiek van de **Luxemburgse netwerken** werd aangehaald in verschillende rapporten en politieke debatten in België. Het leek ons nodig meer inzicht te krijgen in de aard en de omvang van deze problemen. Er moet een grotere gerechtelijke en politieke samenwerking tot stand gebracht worden om de acties die op het terrein ondernomen worden door heel wat actoren, te ondersteunen.

Inzake het beleid voor de slachtoffers van mensenhandel werden een aantal contacten gelegd tussen het Centrum en bepaalde partners in Luxemburg. Een samenwerking met het oog op het uitwisselen van ervaringen zou volgend jaar moeten tot stand komen.

In het **gerechtelijk arrondissement Brussel** heeft het Centrum een aantal positieve evoluties vastgesteld. Bijzondere aandacht moet uitgaan naar de problematiek van de vrouwenhandel. Men dient zich te buigen over de, volgens ons niet te verwaarlozen, rol van de rendez-vous-hotelletjes in de organisatie en de exploitatie van de vrouwenhandel in Brussel. De sociaalrechtelijke aanpak moet ontwikkeld worden. De mensenhandel met het oog op economische exploitatie geniet een grote aandacht. De aandacht voor de slachtoffers is evenwel nagenoeg onbestaand. We menen dat dit onaanvaardbaar is.

Voor het **gerechtelijk arrondissement Antwerpen** herneemt het Centrum het besluit van vorig jaar. De federale overheid moet meer investeren in de strijd tegen de mensenhandel in Antwerpen. Er worden onvoldoende duidelijke keuzes gemaakt en er is een gebrek aan durf om de vrouwenhandel effectief en bij de bron aan te pakken. Het Centrum vraagt uitdrukkelijk een onderzoek van de gerechtelijke behandeling van de dossiers van vrouwenhandel en exploitatie van prostitutie, waarbij in een aantal gevallen manifest minderjarigen betrokken zijn. De federale en de lokale overheid moeten een einde maken de exploitatie van illegale winstgevende activiteiten.

In het **gerechtelijk arrondissement Gent**, waar naar aanleiding van ons vorig jaarverslag en op initiatief van Zijne Majesteit Koning Albert, een werkvergadering gehouden werd over mensenhandel worden verder resultaten geboekt in de strijd tegen de mensenhandel. De werkvergadering met de Koning moet ons inziens worden aanzien als een aansporing voor de andere gerechtelijke arrondissementen. In de komende maanden zal het Centrum met de partners in Gent een aantal specifieke (nieuwe) problemen onderzoeken.

In het **gerechtelijk arrondissement Kortrijk** wordt onder impuls van de sociale inspectie werk gemaakt van een gecoördineerde en multi-disciplinaire aanpak van de systematische controle, en dit in nauw overleg met het parket en het auditoraat. Ook in het **gerechtelijk arrondissement Brugge** komt zo een aanpak op gang. In de **gerechtelijke arrondissementen Hasselt en Tongeren** kan na de succesvolle studiedag een dynamische aanpak verwacht worden.

Met een snelle en kordate aanpak van enkele belangrijke prioriteiten en met meer samenwerking, ondersteuning en engagement moet het mogelijk zijn om in 1998 opnieuw een betekenisvolle vooruitgang te boeken in de strijd tegen de mensenhandel en de zorg voor de slachtoffers.